

AVUI, divendres 3 de desembre 2004.

El problema nacional del País Valencià més enllà del blaverisme

'Experientia docet'

Antoni Defez

Deia Miguel A. Asturias en certa ocasió que Guatemala no existia, i que ho sabia perquè hi havia nascut, i encara hi vivia. Sens dubte, una paradoxa, però una paradoxa ben il·luminadora. I és que les nacions no existeixen -inclosa Catalunya- com els tigres. No, només existeixen en la mesura que la gent hi creu, les vol, les desitja... És a dir: l'existència de les nacions depèn de les actituds proposicionals col·lectives, actituds que òbviament recolzen en fets polítics, socials, culturals, geogràfics i històrics, però sense derivar-ne necessàriament en un sentit de causalitat física.

Dic això perquè crec que el problema del País Valencià no ha estat únicament el problema del blaverisme. No, si el País Valencià no existeix -o, millor, no acaba d'existir-, és perquè falta la massa suficient de persones que hi creguen. De persones compromeses, n'hi ha, però no suficients. I això és així malgrat els esforços que s'hi han fet, com demostren tots els resultats electorals. Podríem dir que el nostre és un clar exemple que en el tema de les nacions sempre es pot arribar a la situació en què la quantitat determina la qualitat.

Efectivament, al País Valencià fa ja temps que la quantitat va desbordar aquells que tenien un projecte de país com a quelcom diferenciat de la identitat espanyola i en un sentit no anticatalà, un projecte, sens dubte, que anava íntimament lligat a la llengua i a la cultura. Perquè, si bé és cert que no sempre el nacionalisme va unit a una llengua i una cultura diferenciades, també és cert que aquest no és el cas dels valencians: nosaltres sense llengua i cultura no seríem altra cosa que una simple demarcació administrativa.

Si algú té dubtes del que estic dient, que hi faça un tomb, que observe l'escassa vitalitat del valencià als grans nuclis urbans, que copse l'apatia identitària valenciana regnant. Que tinga present tot això, i que pense que és la mímesis social el gran factor de la difusió identitària, cultural i lingüística. I, per acabar d'adobar-ho, afegim-hi encara un altre detall devastador: els valencians compromesos no sols som pocs, sinó que, a més, som bàsicament universitaris, poetes, ensenyants, petits comerciants... I sense empresaris importants o banquers, sense públic en general, ja em diran vostès.

Doncs bé, és en aquest context on cal entendre que el blaverisme no fou, ni és, simplement una opció identitària entre d'altres. Ja ho dèiem fa unes setmanes en aquestes pàgines: es tracta d'una estratègia espanyolitzadora que fa servir, com a política, la ficció d'un suposat perill català. A més, es tracta d'una estratègia, no oblidem el detall, que quan ho ha cregut oportú ha exercit, com a complement de la ficció, la violència verbal i física -per exemple, al final dels 70 i començaments dels 80- contra aquells que d'una manera o altra manifestaven obertament les seues simpaties pel catalanisme.

Així les coses, entrar en la dialèctica del blaverisme no ha de conduir-nos enlloc o, millor, sols ens menarà al buit, que és l'indret que ens té reservat: ja se sap, el camí de l'infern, de bones intencions, n'està ple. I això, que val per als valencians que volen redreçar la seua identitat en un sentit no espanyol ni anticatalà -el valencians que apostem per allò de *valencians i catalans, cosins germans* i menyspreem l'eslògan *antes moros que catalanes*-, també s'aplica a la classe política catalana. Acceptar que la nostra llengua es diga *català-valencià* o *valencià-català* o *bacavà* és una mesura generosa atesa la diversitat d'identitats que la nostra llengua acull, i molts valencians s'hi poden sentir reconeguts i contents. Però que ningú es pense que d'aquesta manera resoldrà el problema de l'anticatalanisme valencià: la manifestació de dissabte passat convocada per España 2000, Coalició Valenciana i altres organitzacions d'obscurs orígens així ho demostra.

Per descomptat, el blaverisme té darrere una massa social important amb els seus anhels identitàris -González Lizondo no era una berruga-; per descomptat, només una minoria d'aquesta massa social és o prové de grups feixistes; per descomptat, es pot ser valencià i no sentir-se cosí germà dels catalans. I, per descomptat, caldrà com sempre ser didàctics. Ara bé, ser didàctics no està renyit amb la fermesa, de manera que qualsevol acte de bona voluntat i d'acostament a l'altre -allò que alguns anomenen *ser racionals i dialogants*- hauria de produir-se sempre a l'interior d'una estratègia, també racional, de convenciment i persuasió, que barre el pas a les ficcions que el blaverisme ha alimentat i estès.

De moment, els socialistes valencians i alguns nacionalistes de tercera via sembla que no vulguen saber res d'aquesta fermesa, i amaguen el cap sota l'ala del seu futur electoral mentre esperen que a Madrid uns altres els facen la feina. De moment, també el PP fa la guerra anticatalana pel seu compte sense voler el llast de grups difícils de controlar i d'organitzacions que, en fraccionar el seu vot, podrien posar en perill properes eleccions.

No sé, ja veurem com evolucionen les coses i en què queda el conflicte actual: tot dependrà de l'acceptació que en la societat valenciana tinga avui l'anticatalanisme. De tota manera, res de bo podem esperar, perquè, en el cas que aquest anticatalanisme d'ara ja no quallés com el d'abans, això tampoc seria senyal de cap redreçament nacional, sinó simplement un símptoma de l'esgotament del vell circumloqui per sentir-se espanyols. *Experientia docet*.

Antoni Defez. Professor de la Universitat de Girona